

AJÁNLÁSOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2009. május 7.)

az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződhetési díjak szabályozói kezeléséről

(2009/396/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁽¹⁾ („keretirányelv”) és különösen annak 19. cikke (1) bekezdésére,

a hírközlési bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

- (1) A 2001/21/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerint a nemzeti szabályozó hatóságok hozzájárulnak a belső piac fejlődéséhez többek között azáltal, hogy egymással és a Bizottsággal átlátható együttműködést folytatnak egy egységes szabályozói gyakorlat kialakítása érdekében. A 2001/21/EK irányelv 7. cikke értelmében bejelentett, 850-et meghaladó számú intézkedéstervezet értékelése során azonban úgy tűnt, hogy a beszédcélú hívásvégződhetési díjak szabályozása még nem egységes.
- (2) Bár a költségalapúság bizonyos formáját általában a legtöbb tagállamban előírják, az árellenőrzési intézkedések tekintetében valamennyi tagállamban vannak eltérések. A választott költségmegállapítási eszközök nagy változatosságán túl az eszközök végrehajtására szolgáló eszközök is eltérnek. Ez növeli az Európai Unióban alkalmazott nagykereskedelmi végződhetési díjak közötti ollót, amit a nemzeti sajátosságok csak részben magyaráznak.

Ezt a 2002/627/EK bizottsági határozattal⁽²⁾ létrehozott európai szabályozók csoportja (a továbbiakban: ERG) is felismerte, a helyhez kötött hívásvégződhetési díjak szimmetriájáról és a mobil hívásvégződhetési díjak szimmetriájáról szóló közös állásfoglalásában. A nemzeti szabályozó hatóságok is számos esetben engedélyeztek magasabb végződhetési díjakat a kisebb helyhez kötött vagy mobiltelefon-üzemeltetők számára azzal az indokkal, hogy ezek az üzemeltetők újonnan léptek a piacra, és nem élvezik a méretgazdaságosság előnyeit, és/vagy rájuk eltérő költségfeltételek vonatkoznak. Az aszimmetriák a nemzeti határokon belül és azokon túlnyúlóan is fennállnak, bár lassanként mérséklődnek. Az ERG közös állásfoglalásában leszögezte, hogy a végződhetési díjaknak normális körülmények között szimmetrikusnak kellene lenniük, és az aszimmetriát meg kell tudni indokolni.

- (3) A helyhez kötött vagy mobil végződhetési díjak szabályozói kezelésének jelentős eltérései lényegesen torzítják a versenyt. A végződhetési piacokon a kétértelmű hozzájárulás miatt olyan helyzet alakul ki, amelyben a megállapodás vélhetően mindkét összekapcsolódó üzemeltető számára előnyös, de mivel az előfizetőkért folytatott versenyben egymással szemben állnak, a végződhetési díjak fontos stratégiai és versenyszempontú jelentőséggel bírhatnak. Ha a végződhetési díjakat a hatékony költség-szint felett állapítják meg, az jelentős átrendeződéssel járhat a helyhez kötött vagy mobiltelefonálás piaci és fogyasztói között. Sőt, azokon a piacokon, ahol az üzemeltetők piaci részesedése aszimmetrikus, a kisebb szereplők tekintélyes összegeket kénytelenek fizetni a nagyobb szereplőknek. Emellett a mobil végződhetési díjak abszolút értékben véve számos tagállamban még mindig magasak, összevetve az Európai Uniót kívül számos országban alkalmazott díjakkal és általában a helyhez kötött végződhetési díjakkal, így ezek továbbra is magas, bár csökkenő árakat eredményeznek a fogyasztók számára. A magas végződhetési díjak általában a kezdeményezett hívások magas kiskereskedelmi árait és ennek megfelelően alacsonyabb használati arányát eredményezik, ezáltal csökkentve a fogyasztói jólétet.

⁽¹⁾ HL L 108., 2002.4.24., 33. o.⁽²⁾ HL L 200., 2002.7.30., 38. o.

- (4) A költségelszámolási elvek végződteségi piacokra való alkalmazása terén a harmonizáció eddigi hiánya igazolja a közös megközelítés szükségességét, amely nagyobb jogbiztonságot és a potenciális befektetőknek megfelelő ösztönzőket nyújt, valamint csökkenti a jelenleg több tagállamban tevékenykedő, meglévő üzemeltetők szabályozói terheit. A végződteségi piacok egységes szabályozása egyértelmű és a nemzeti szabályozó hatóságok által elismert célkitűzés, amelyet a Bizottság a 2002/21/EK irányelv 7. cikke szerinti intézkedések tervezetének értékelésével összefüggésben többször is kihangsúlyozott.
- (5) Az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások keretszabályozásának egyes rendelkezései előírják a szükséges és megfelelő költségelszámolási mechanizmusok foganatosítását; ezek a rendelkezések a következők: az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáféréstől, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ (hozzáférési irányelv) 9., 11. és 13. cikke, az irányelv (20) preambulumbekzdésével összefüggésben.
- (6) Az elektronikus hírközlési szolgáltatások keretszabályozása értelmében megvalósuló számviteli elkülönítéstről és a költségelszámolási rendszerekről szóló, 2005. szeptember 19-i 2005/698/EK bizottsági ajánlás⁽²⁾ keretét biztosított a költségelszámolásra és számviteli elkülönítésre vonatkozó sajátos rendelkezések egységes alkalmazásához, a szabályozói számviteli rendszerek, módszerek, a felügyeleti és beszámolási eljárás átláthatóságának valamennyi részt vevő fél javára történő javítása céljából.
- (7) A nagykereskedelmi beszédcélú hívásvégződtesítés az a szolgáltatás, amely a hívások hívott helyen (helyhez kötött hálózatokban) vagy előfizetőnél (mobilhálózatokban) való végződtesítéséhez szükséges. Az EU-ban a díjfelszámítási rendszer a hívó fél hálózata fizet elven alapul, ami annyit jelent, hogy a végződtesítési díjat a hívott hálózat határozza meg, és a hívó hálózat fizeti. A hívott félnek ezt a szolgáltatást nem számlázzák ki, és rendszerint semmi nem ösztönzi a hálózati szolgáltatója által meghatározott végződtesítési árra való reagálásra. Ebben az összefüggésben a túlzó árazás a szabályozó hatóságok legfőbb versenyjogi aggálya. A magas végződtesítési árakat végül a végfelhasználónak felszámított magasabb hívásdíjakban érvényesítik. A végződtesítési piacokra jellemző kétirányú hozzáférést figyelembe véve a további potenciális versenyjogi problémák körébe tartozik az üzemeltetők közötti kereszttámogatási rendszer. Ezek a potenciális versenyjogi problémák a helyhez kötött vagy mobil végződtesítési piacok esetében egyaránt gyakoriak. Ezért, figyelemmel a végződtesítési üzemeltetők arra vonatkozó képességére és ösztönözöttségére, hogy az árakat jelentősen a költségeket meghaladó szintre emeljék, a költségalapúságot tekintik a legmegfelelőbb beavatkozásnak ezen aggály középtávú kezelésére. A 2002/19/EK irányelv (20) preambulumbekzdése szerint a költségmegtérülés módszerét a körülményekhez kell igazítani. A hívásvégződtesítési piacok sajátos jellegzeteségei és a kapcsolódó versenyjogi és forgalmazási aggályok fényében a Bizottság már régen felismerte, hogy egy hatékony üzemeltetőköltség-standardon alapuló közös megközelítés meghatározása és a szimmetrikus végződtesítési díjak alkalmazása előmozdítaná a hatékonyságot és a verseny fenntarthatóságát, és maximalizálná a fogyasztók előnyét az árak és a kínált szolgáltatások terén.
- (8) A 2002/21/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok gondoskodnak arról, hogy az említett irányelvben és az egyedi irányelvekben meghatározott szabályozási feladatok – különösen a hatékony verseny biztosítását célzó szabályozási feladatok – ellátása során a nemzeti szabályozó hatóságok a lehető legnagyobb mértékben vegyék figyelembe a technológiasemleges szabályozás kívánalmát. A 2002/21/EK irányelv 8. cikkének (2) bekezdése továbbá előírja a nemzeti szabályozó hatóságok számára a verseny előmozdítását, egyebek mellett annak biztosításával, hogy valamennyi felhasználó a legnagyobb előnyt élvezhesse a szolgáltatások választéka, ára és minősége tekintetében, és hogy ne kerülhessen sor versenytorzításra vagy versenykorlátozásra. E célkitűzések elérése és az összes tagállamban egységes alkalmazás érdekében a szabályozott végződtesítési díjakat, amint lehet, le kell vinni a hatékony üzemeltető költségeinek szintjére.
- (9) Versenykörnyezetben az üzemeltetők versenye a folyó költségek alapján zajlana, és nem kapnának ellentételezést a nem megfelelő hatékonyságból eredő magasabb költségekért. A múltbeli költségadatokat ezért folyó költségadatokká kell kiigazítani, hogy azok a modern technológiát használó, hatékony üzemeltető költségeit tükrözzék.
- (10) A végződtesítési díjak ténylegesen felmerült költségei miatt ellentételezésben részesülő üzemeltetőket alig ösztönzi valami a hatékonyság fokozására. Az alulról felfelé építkező modell bevezetése összeegyeztethető a hatékony üzemeltető hálózattfejlesztési koncepciójával, amelyben a folyó költségek használatával határozzák meg a hatékony hálózat gazdasági/mérnöki modelljét. Ez a szükséges, és nem a ténylegesen biztosított berendezések költségeit tükrözi, és figyelmen kívül hagyja a korábbi működés költségeit.
- (11) Mivel az alulról felfelé építkező modell főként származtatott adatokon alapul, azaz a hálózati költségeket a készülékforgalmazók adataiból számítják, előfordulhat, hogy a szabályozók össze szeretnék hangolni az alulról felfelé és a felülről lefelé építkező modell eredményeit annak érdekében, hogy a lehető legmegbízhatóbb eredményekhez jussanak, és hogy a működési költségek, a tőkeköltségek és a költségfelosztás tekintetében ne legyenek nagy eltérések a modellezett és a valós üzemeltető között. Az alulról felfelé építkező modell esetleges hiányosságainak – például az információs aszimmetriának – az azonosítása és kijavítása érdekében a nemzeti szabályozó hatóság összehasonlíthatja az alulról felfelé építkező modellezés eredményeit az auditált adatokat használó, felülről lefelé irányuló megfelelő modell eredményeivel.

(1) HL L 108., 2002.4.24., 7. o.

(2) HL L 266., 2005.10.11., 64. o.

- (12) A költségmodellnek a modellben figyelembe vett időszakban elérhető hatékony technológiai lehetőségeken kell alapulnia, amennyiben ezek meghatározhatók. Ennélfogva jelenleg az alulról felfelé építkező modell elvileg feltételezhető, hogy a helyhez kötött hálózatok maghálózata egy következő generációs hálózaton (NGN) alapul. A mobilhálózatok alulról felfelé építkező modellje alapján a hálózat hozzáférési részében alkalmazott második generációs és harmadik generációs technológia együttesének kell szolgálnia, a várható helyzet alapján, míg a mágrész a feltételezések szerint NGN-alapú lehet.
- (13) A hívásvégződteségi piac különös jellegzetességeit figyelembe véve a végződteségi szolgáltatások költségeit a jövőbeli hosszú távú különbözeti költségek (long-run incremental costs – LRIC) alapján kell kiszámítani. Az LRIC-modellben valamennyi költség változóvá válik, és mivel feltételezett, hogy hosszú távon valamennyi eszköz lecserélésre kerül, az LRIC alapján történő díjmeghatározás lehetővé teszi a hatékony költségmegtérülést. Az LRIC-modellek csak azokat a költségeket veszik figyelembe, amelyeket valamely meghatározott szolgáltatás nyújtása vált ki. A különbözeti költségeken alapuló megközelítés – amely csak a hatékonyan felmerülő, tehát a különbözeti szolgáltatás további nyújtása nélkül elmaradó költségeket (azaz az elkerülhető költségeket) veszi figyelembe – hatékony termelésre és fogyasztásra ösztönöz és minimalizálja a potenciális versenytorzulásokat. Minél távolabb kerülnek a végződteségi díjak a különbözeti költségektől, a verseny annál inkább torzul a helyhez kötött és a mobiltelefonálás piaca között és/vagy az aszimmetrikus piaci részesedéssel és forgalommal rendelkező üzemeltetők között. Ezért indokolt a tiszta LRIC-megközelítés alkalmazása, amelyben a releváns szolgáltatás a nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatás, és amely csak az elkerülhető költségeket foglalja magában. Egy LRIC-megközelítés a nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatások nyújtásával összefüggő állandó és változó különbözeti költségek megtérülését is lehetővé tenné (mivel az állandó költségek a feltételezések szerint hosszú távon változóvá válnak), ezáltal elősegítené a költségek hatékony megtérülését.
- (14) Az elkerülhető költségek az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költségeinek és a harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatás kivételével az összes szolgáltatását nyújtó ugyanezen üzemeltető azonosított összes hosszú távú költségeinek (azaz a harmadik személyeknek végződteségi szolgáltatást nem kínáló üzemeltető egységes szolgáltatási költségeinek) a különbségeként számíthatók. A költségek megfelelő hozzárendelésének biztosítása érdekében különbséget kell tenni a forgalomhoz kapcsolódó költségek, azaz a magasabb forgalom esetén megnövekvő összes állandó és változó költség, és a forgalomtól nem függő költségek, azaz a forgalomműködéssel nem növekvő összes költség között. A nagykereskedelmi hívásvégződteséssel kapcsolatos elkerülhető költségek azonosításához figyelmen kívül kell hagyni a forgalomtól nem függő költségeket. Ezután célszerű a forgalomtól függő költségeket elsőként más szolgáltatásokhoz (pl. híváskezdeményezés, SMS, MMS, szélessávú szolgáltatás, bérelt vonalak stb.) hozzá-
- rendelni úgy, hogy a nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatás legyen az utolsóként figyelembe vett szolgáltatás. A nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatáshoz ekként hozzárendelt költség így szükségszerűen csak az e szolgáltatás nyújtása céljából felmerült többletköltséggel egyezik meg. Ennek következtében a helyhez kötött és mobiltelefonálás piacán nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatások LRIC-alapú költségelszámolása alapján csak azon költségek számolhatók el, amelyek elkerülhetők lennének a harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződteségi szolgáltatás beszüntetésével.
- (15) Látható, hogy a hívásvégződtesítés olyan szolgáltatás, amely a hívó és a hívott felek számára egyaránt hasznos (ha a fogadó számára nem lenne hasznos, nem fogadná a hívást), ami viszont arra enged következtetni, hogy a költségek felmerülésében mindkét félnek része van. Ha a költségalapú árak meghatározására a költségforrás elvét használnák, a költségeket az okozóiknak kellene viselniük. Leszögezve, hogy a hívásvégződtesítés piaca a költségek kétoldali keletkezése miatt kettős jellegű, a szabályozott nagykereskedelmi végződtesítés díjban nem kell valamennyi költségnek megtérülnie. Ennek az ajánlásnak az alkalmazásában azonban a nagykereskedelmi díjban megtéríthető a nagykereskedelmi hívásvégződtesítés szolgáltatás összes elkerülhető költsége, azaz az összes olyan költség, amely a nagykereskedelmi hívásvégződtesítés forgalom növekedésével nem nő.
- (16) A végződtesítés díjak meghatározásakor az egységes hatékony költség szinttől történő bármely eltérésnek az üzemeltetők ellenőrzésén kívül eső objektív költségeltéréseken kell alapulnia. Helyhez kötött hálózatokban nem azonosítottak ilyen objektív, az üzemeltető ellenőrzésén kívül álló költségeltéréseket. A mobilhálózatokban az egyenlőtlen spektrumkiosztást lehet olyan külső tényezőnek tekinteni, amely a mobilüzemeltetők között eltéréseket eredményez a fajlagos költségekben. Külső költségeltérések akkor keletkezhetnek, amikor a spektrumkiosztás nem piaci alapú mechanizmusok használatával történik, hanem az érkezési sorrendben történő engedélyezés alapján. Amennyiben a spektrumkiosztás piaci alapú mechanizmusokon – például árveréseken – keresztül történik, vagy ha működik a másodlagos piac, a frekvenciából eredő költségeltéréseket inkább belső tényezők határozzák meg, és ezek valószínűleg jelentősen csökkennek vagy eltűnnek.
- (17) A mobiltelefonálás piacának új szereplői egy átmeneti időszakban szintén magasabb fajlagos költségekkel szembesülhetnek, mielőtt elérnék a legkisebb gazdaságos üzemméretet. Ilyen helyzetben a nemzeti szabályozó hatóságok, miután megállapították, hogy a lakossági piacon akadályok állnak a piaci belépés és a terjeszkedés előtt, megengedhetik számukra, hogy a piaci belépés után legfeljebb négy évig tartó átmeneti időszakban díjaikban érvényesíthessék a modellezett üzemeltetőhöz képest magasabb különbözeti költségeiket. Az ERG közös állásfoglalásából kiindulva ésszerű négyéves határidőt előírni az aszimmetriák fokozatos megszüntetésére;

ezt alátámasztja az a becslés, amely szerint a mobiltelefonálás piacán várhatóan három-négy év alatt lehet 15–20 %-os piaci részesedésre szert tenni, azaz megközelíteni a legkisebb gazdaságos üzemméretet. Ez eltér a helyhez kötött telefonálás piacára belépők helyzetétől, akik egyes földrajzi területeken hálózataknak a nagy forgalmat bonyolító útvonalakra való összpontosításával és/vagy a megfelelő hálózati eszközöknek a piacon jelen lévőktől történő bérbevételeivel alacsony fajlagos költségeket képesek elérni.

- (18) Az amortizáció szempontjából az eszköz gazdasági értékét tükröző módszer az előnyben részesített megközelítés. Ha azonban nem alakítható ki egy megbízható, gazdasági szemléletű amortizációs modell, más megközelítések is szóba jöhetnek, ideértve a lineáris, degresszív vagy progresszív amortizációt. Az alternatív megközelítések közötti választás szempontja az, hogy a megközelítés várhatóan mennyire közelít az amortizáció gazdasági szemléletű méréséhez. Így, ha nem alakítható ki egy megbízható, gazdasági szemléletű amortizációs modell, az alulról felfelé építkező modellben az egyes főbb eszközök amortizációs profilját külön kell vizsgálni, és a gazdasági szemléletű amortizációhoz legközelebb álló amortizációs profilt generáló megközelítést kell választani.
- (19) A gazdaságos üzemméret tekintetében különböző megfontolások érvényesek a helyhez kötött és mobiltelefonálás piacán. A legkisebb gazdaságos üzemméret különböző szinteken érhető el a helyhez kötött és a mobilágazatban, mivel ez nagyban függ az egyes ágazatokra vonatkozó eltérő szabályozási és üzleti környezettől.
- (20) A nemzeti szabályozó hatóságoknak a nagykereskedelmi végződési díjak szabályozásakor nem szabad eleve kizárniuk vagy megtiltaniuk azt, hogy az üzemeltetők a jövőben alternatív megoldásokat válasszanak a végződési forgalom kicserélésére, amennyiben ezek a megoldások összeegyeztethetők a versenypiacal.
- (21) A 2012. december 31-ig tartó átmeneti időszak elég hosszúnak tűnik ahhoz, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok bevezethessék a költségmodellt, az üzemeltetők pedig kiigazíthassák üzleti terveiket, ugyanakkor annak sürgősségét is jelzi, hogy a fogyasztók számára a lehető legnagyobb mértékben biztosítani kell a költségalapú végződési díjakból nyerhető előnyöket.
- (22) Kivételes esetekben előfordulhat, hogy a szűkös erőforrásokkal rendelkező nemzeti szabályozó hatóságoknak további átmeneti időszakokra van szükségük az ajánlott költségmodell elkészítéséhez. Ilyen körülmények között, ha a szabályozó hatóság igazolni tudja, hogy az alulról felfelé építkező LRIC-modelltől eltérő, folyó költségeken alapuló más módszer (például benchmarking) ennek az

ajánlásnak megfelelő eredményt hoz, és a versenypiacnak megfelelő, hatékony eredménnyel jár, akkor 2014. július 1-jéig ideiglenes árakat határozhat meg valamely alternatív megközelítés alapján. Amennyiben a korlátozott erőforrásokkal rendelkező nemzeti szabályozó hatóságok számára e dátum után is objektíve aránytalan lenne az ajánlott költségszámítási módszer alkalmazása, úgy ezek az ajánlás felülvizsgálatáig továbbra is alkalmazhatnak alternatív módszereket, kivéve, ha a nemzeti szabályozó hatóságok és a Bizottság közötti együttműködés céljából létrehozott testület, beleértve annak munkacsoportjait is, elegendő gyakorlati támogatást és útmutatást ad az erőforráskorlátok leküzdéséhez, illetve különösen, ha megtéríti az ajánlott módszer alkalmazásának költségeit. Az alternatív módszerrel kapott eredmény nem lehet magasabb, mint az ajánlott költségmódszert bevezető nemzeti szabályozó hatóságok által meghatározott végződési díjak átlaga.

- (23) Erről az ajánlásról nyilvános konzultáció folyt,

AJÁNLJA:

- Ha a nemzeti szabályozó hatóságok a 2002/19/EK irányelv 13. cikkével összhangban – a 2002/21/EK irányelv 16. cikkével összhangban elvégzett piaci elemzés eredményeképpen – árszabályozási és költségelszámolási kötelezettségeket vetnek ki az általuk az egyes nyilvános telefonhálózatok nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződési piacán (a továbbiakban: helyhez kötött és mobil végződési piacok) jelentős piaci erővel rendelkezőként kijelölt üzemeltetőkre, akkor a hatékony üzemeltető költségein alapuló végződési díjakat kell meghatározniuk. Ezzel együtt jár, hogy a díjak is egyben szimmetrikusak is lesznek. Az ármegehatározás során a nemzeti szabályozó hatóságoknak az alábbiakban ismertetett módszert kell követniük.
- Ajánlott, hogy a hatékony költségek értékelése a folyó költségeken és – releváns költségmeghatározási módszerként – a hosszú távú különbözeti költségeket használó, alulról felfelé építkező modellezési megközelítésen alapuljon.
- A nemzeti szabályozó hatóságok az eredmények ellenőrzése és megbízhatóságának javítása céljából összevethetik az alulról felfelé építkező modellezési megközelítés eredményeit az auditált adatokat használó, felülről lefelé irányuló megfelelő modell eredményeivel, és ezzel összhangban módosításokat hajthatnak végre.
- A költségmodellnek a modell időtávján belül elérhető hatékony technológiákon kell alapulnia. Ezért a helyhez kötött és mobilhálózatok magja elvben egyaránt következő generációs hálózat (NGN) alapú lehet. A mobilhálózatok hozzáférési részének ugyancsak a második generációs és harmadik generációs telefonálás egyesítésén kell alapulnia.

5. Az itt említett különböző költségkategóriákat a következőképpen kell meghatározni:

- a) „különbözeti költségek”: azok a költségek, amelyek egy adott szolgáltatás beszüntetésével elkerülhetők (ezeket elkerülhető költség néven is ismerik);
- b) „a forgalomhoz kapcsolódó költségek”: mindazok az állandó és változó költségek, amelyek magasabb forgalom esetén megnövekednek.

6. Az LRIC-modellen belül a vonatkozó szolgáltatás a harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítés. Ez azzal jár, hogy a különbözőti költségek értékelésekor a nemzeti szabályozó hatóságoknak meg kell állapítaniuk az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költsége és ugyanezen üzemeltető harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződtesítési szolgáltatás hiányában felmerülő összes hosszú távú költsége közötti különbséget. Különbséget kell tenni a forgalomtól függő költségek és a forgalomtól nem függő költségek között, és ez utóbbit figyelmen kívül kell hagyni a nagykereskedelmi hívásvégződtesítési díjak számításánál. A vonatkozó különbözőti költségek azonosítására ajánlott megközelítés szerint a forgalomtól függő költségeket először a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítéstől eltérő szolgáltatásokhoz rendelik hozzá, így a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatáshoz végül csak a forgalomtól függő költségek fennmaradó részét kell hozzárendelni. Ez azt jelenti, hogy a szabályozott beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatáshoz csak azokat a költségeket szabad hozzárendelni, amelyek elkerülhetők lennének, ha beszüntetnék a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtását. A nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatásokból eredő különbségnek a helyhez kötött, illetve a mobil végződtesítési hálózatokra vonatkozó kiszámítási elvei részletesebben a mellékletben található.

7. Az eszközök amortizációjára az ajánlott megközelítés a gazdasági szemléletű amortizáció, amennyiben ez megvalósítható.

8. A modellezett üzemeltető megfelelő gazdaságos üzemműködésének megállapításakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak figyelembe kell venniük a helyhez kötött és mobil végződtesítési hálózatokban a gazdaságos üzemműködés meghatározása céljából a mellékletben megállapított elveket.

9. A hatékony költségszintek fent meghatározott elvektől eltérő meghatározását minden esetben olyan objektív költségtérítéssel kell indokolni, amely az érintett üzemeltetők ellenőrzésén kívül esik. Ilyen objektív költségtérítések merülhetnek fel a mobil végződtesítési piacokon az egyenlőtlen spektrumkiosztás következtében. Amennyiben a költségmodell figyelembe veszi a nagykereskedelmi hívásvégződtesítési szolgáltatás céljából megszerzett további spektrum költségeit, a nemzeti szabályozó hatóságoknak rendszeresen felül kell vizsgálniuk az objektív költségtérítéseket, figyelembe véve többek között azt, hogy a jövőben a további spektrumot várhatóan piaci alapú kiosztási eljárással bocsátják-e rendelkezésre, ami megszüntetheti a létező kiosztásokból eredő költségkülönbségeket, vagy pedig ez a viszonylagos költséghátrány idővel csökken-e a későbbi piacra lépők részesedésének növekedésével.

10. Amennyiben bizonyítható, hogy a legkisebb gazdaságos üzemműködés alatt működő új mobilpiaci szereplő magasabb fajlagos különbözőti költségekkel szembesül, mint a modellezett üzemeltető, úgy a nemzeti szabályozó hatóságok, miután megállapították, hogy a lakossági piacon akadályok állnak a piaci belépés és a terjeszkedés előtt, engedélyezhetik, hogy e magasabb költségeket egy átmeneti időszak alatt szabályozott végződtesítési díjakon keresztül érvényesítsék. Az ilyen átmeneti időszak nem lehet több négy évnél.

11. Ez az ajánlás nem érinti a nemzeti szabályozó hatóságoknak az ajánlásban felvetett kérdésekben hozott korábbi határozatait. Ennek ellenére a nemzeti szabályozó hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a végződtesítési díjakat 2012. december 31-ére költséghatékonyan és szimmetrikusan állapítsák meg, a 9. és a 10. pontnak megfelelően azonosított objektív költségtérítések figyelembevétele mellett.

12. Amennyiben a nemzeti szabályozó hatóság kivételes körülmények között – különösen erőforrásai szűkössége miatt – nincs abban a helyzetben, hogy időben véglegesítse az ajánlott költségmodellt és igazolni tudja, hogy az alulról felfelé építkező LRIC-modelltől eltérő, folyó költségeken alapuló adott módszer ennek az ajánlásnak megfelelő eredményt hoz és a versenypiacnak megfelelő, hatékony eredménnyel jár, úgy 2014. július 1-jéig ideiglenes árakat határozhat meg valamely alternatív megközelítés alapján. Amennyiben a korlátozott erőforrásokkal rendelkező nemzeti szabályozó hatóságok számára e dátum után is objektíve aránytalan lenne az ajánlott költségszámítási módszer alkalmazása, úgy ezek az ajánlás felülvizsgálatáig továbbra is alkalmazhatnak alternatív módszereket, kivéve, ha a nemzeti szabályozó hatóságok és a Bizottság közötti együttműködés céljából létrehozott testület, beleértve annak munkacsoportjait is, elegendő gyakorlati támogatást és útmutatást ad az erőforráskorlátok leküzdéséhez, illetve különösen, ha megtéríti az ajánlott módszer alkalmazásának költségeit. Az alternatív módszerrel kapott eredmény nem lehet magasabb, mint az ajánlott költségmódszert bevezető nemzeti szabályozó hatóságok által meghatározott végződtesítési díjak átlaga.

13. Ezt az ajánlást az alkalmazás időpontjától számítva legkésőbb négy éven belül felülvizsgálják.
14. Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2009. május 7-én.

a Bizottság részéről

Viviane REDING

a Bizottság tagja

MELLÉKLET

A nagykereskedelmi végződtetési díjak helyhez kötött hálózatokban történő meghatározásának elvei

A nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás alkalmazandó különbözeti költsége (az elkerülhető költség) az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költsége és ugyanezen üzemeltető harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás hiányában felmerülő összes hosszú távú költsége közötti különbség.

A költségek megfelelő hozzárendelésének biztosítása érdekében különbséget kell tenni a forgalomtól függő költségek és a forgalomtól nem függő költségek között. A nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjak számításakor figyelmen kívül kell hagyni a forgalomtól nem függő költségeket. A forgalomtól függő költségek közül csak azokat a költségeket kell a vonatkozó végződtetési különbözethez hozzárendelni, amelyek a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtásának hiányában elkerülhetők lennének. Ezek az elkerülhető költségek úgy is kiszámíthatók, hogy a forgalomtól függő költségeket először a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetéstől eltérő szolgáltatásokhoz (pl. híváskezdeményezés, adatszolgáltatások, IPTV stb.) rendelik hozzá, így a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz csak a forgalomtól függő költségek fennmaradó részét kell hozzárendelni.

Az alapértelmezett elválasztási pont a forgalomtól függő és a forgalomtól nem függő költségek között rendszerint az a pont, ahol az első forgalomkoncentrációs pont található. Közcélú távbeszélő (PSTN-) hálózatokban ennek rendszerint a (kihelyezett) fokozatban található elosztási oldali vonalkártyát tekintik. Ennek NGN szélessávú megfelelője az DSLAM/MSAN vonalkártya⁽¹⁾. Amennyiben a DSLAM/MSAN utcai szekrényben található, figyelembe kell venni, hogy a szekrény és a központ/MDF közötti előző hurok osztott eszköz-e, és azt a forgalomérzékeny költségkategoría részeként kell kezelni, mely esetben a forgalomtól függő/forgalomtól nem függő költségek elválasztási pontjának helye az utcai szekrény. Ha az alkalmazott technológiától függetlenül meghatározott kapacitást rendelnek hozzá a beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz, az elválasztópont a (kihelyezett) fokozatban marad.

A fent felvázolt megközelítést követve a végződtetési szolgáltatási különbözetet alkotó költségek közé tartozna például a nagykereskedelmi végződtetési többletforgalom lebonyolításához szükséges további hálózati kapacitás költsége (pl. a további hálózati infrastruktúra, amennyiben azt a nagykereskedelmi végződtetési többletforgalom lebonyolításához szükséges kapacitásnövelés generálja), illetve a nagykereskedelmi végződtetési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtásához közvetlenül kapcsolódó további nagykereskedelmi költségek.

A költségmodell alkalmazásában az üzemeltető gazdaságos üzemméretének meghatározásakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak figyelembe kell venniük azt, hogy a helyhez kötött hálózatokban az üzemeltetőknek lehetőségük van hálózatuk adott földrajzi területeken való kiépítésére és a nagy forgalmú útvonalakra való összpontosításra, illetve a megfelelő hálózati eszközöknek a piacon jelen lévőktől történő bérbevételére. A modellezett üzemeltetőre vonatkozó egyetlen gazdaságos üzemméret meghatározásakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak ezért figyelembe kell venniük a hatékony piacra lépés előmozdításának szükségességét, egyidejűleg elismerve, hogy bizonyos feltételek mellett kisebb üzemeltetők képesek alacsonyabb fajlagos költség elérésére, kisebb földrajzi területeken. Emellett a nagyobb üzemeltetők nagyobb földrajzi területet lefedő üzemméretből eredő előnyeit behozni nem képes kisebb üzemeltetőkkel feltételezni lehet, hogy nagykereskedelmi szolgáltatásokat vásárolnak, ahelyett, hogy maguk nyújtanának végződtetési szolgáltatásokat.

A nagykereskedelmi végződtetési díjak mobilhálózatokban történő meghatározásának elvei

A nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás vonatkozó különbözeti költsége (az elkerülhető költség) az összes szolgáltatását nyújtó üzemeltető azonosított összes hosszú távú költsége és ugyanezen üzemeltető harmadik személyeknek nyújtott nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás hiányában felmerülő összes hosszú távú költsége közötti különbség.

A költségek megfelelő hozzárendelésének biztosítása érdekében különbséget kell tenni a forgalomtól függő költségek és a forgalomtól nem függő költségek között. A nagykereskedelmi hívásvégződtetési díjak számításakor figyelmen kívül kell hagyni a forgalomtól nem függő költségeket. A forgalomtól függő költségek közül csak azokat a költségeket kell a vonatkozó végződtetési különbözethez hozzárendelni, amelyek a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtásának hiányában elkerülhetők lennének. Ezek az elkerülhető költségek úgy is kiszámíthatók, hogy a forgalomtól függő költségeket először a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetéstől eltérő szolgáltatásokhoz (pl. híváskezdeményezés, SMS, MMS stb.) rendelik hozzá, így a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz csak a forgalomtól függő költségek fennmaradó részét kell hozzárendelni.

A kézibeszélő és a SIM-kártya költsége forgalomtól nem függő, és ezért ezek költségeit ki kell zárni a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatások költségmodelljéből.

A lefedettség legjobban a hálózat valamely pontjáról valamely időpontban egy telefonhívás indításának képességéként vagy lehetőségeként írható le, a kapacitás pedig azon további hálózati költségeket képviseli, amelyek szükségesek a forgalom szintjének növeléséhez. Az, hogy az előfizetők számára ilyen lefedettséget kell biztosítani, olyan, forgalomtól függetlenül felmerülő költségeket okoz, amelyeket nem szabad a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatáshoz hozzárendelni. Az érett mobiltelefonálási piacokon történő beruházásokat nagyobb mértékben vezérli a kapacitásnövelés és az új szolgáltatások kifejlesztése, és ennek tükröződnie kell a költségmodellben. A nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtetési szolgáltatások különbözeti költségeibe ezért nem tartoznak bele a lefedettséggel kapcsolatos költségek, de bele kell tartozniuk a további kapacitás költségeinek annyiban, amennyiben azok a nagykereskedelmi hívásvégződtetési szolgáltatás nyújtása miatt merülnek fel.

⁽¹⁾ Digital Subscriber Line Access Multiplexer (digitális előfizetői vonal hozzáférési multiplexer)/Multi-Service Access Node (többfunkciós hálózati csomópontok).

A spektrumhasználat (a spektrumfrekvenciák megtartására és használatára vonatkozó engedély) hálózati előfizetőknek nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások során felmerülő költségét elsősorban az előfizetők száma határozza meg, így az forgalomtól független, és ezért nem számítható be a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatási különbözetbe. A kapacitás növelését célzó további (az előfizetőknek nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatáshoz szükséges minimális spektrumot meghaladó) spektrum megszerzésének költségét a nagykereskedelmi beszédalapú hívásvégződtesítési szolgáltatás nyújtásából eredő további forgalom lebonyolítására lehetőség szerint figyelembe kell venni, a jövőbeli használdozati költségek alapján.

A fent felvázolt megközelítést követve a végződtesítési szolgáltatási különbözetet alkotó költségek közé tartozna például a nagykereskedelmi többletforgalom lebonyolításához szükséges további hálózati kapacitás költsége (pl. a további hálózati infrastruktúra), amennyiben azt a nagykereskedelmi többletforgalom lebonyolításához szükséges kapacitásnövelés generálja. Az ilyen hálózattal kapcsolatos költségek közé tartozhatnak a mobil kapcsolóközpontok (Mobile Switching Centres, MSC-k) vagy a harmadik személyeknek nyújtott végződtesítési forgalom lebonyolításához közvetlenül szükséges gerinchálózati infrastruktúra költségei. Továbbá, amikor egyes hálózati elemeket megosztva használnak kezdeményezési és végződtesítési szolgáltatások céljából, mint például bázisállomások vagy adó-vevő bázisállomások (Base Transceiver Station, BTS) esetében, ezen hálózati elemek költségei annyiban szerepeltethetők a végződtesítési költségmodellben, amennyiben azokat harmadik személyeknek nyújtott végződtesítési forgalom lebonyolításához szükséges kapacitásnövelés generálja. Emellett a nagykereskedelmi végződtesítési szolgáltatások harmadik személyeknek történő nyújtásához közvetlenül kapcsolódó további spektrumköltségeket és nagykereskedelmi költségeket is figyelembe vennék. Ebből következően annak nem képezik részét a lefedettséggel kapcsolatos költségek, az elkerülhetetlen vállalati általános költségek és a kiskereskedelmi költségek.

A költségmodell alkalmazásában a legkisebb gazdaságos üzemméret meghatározása céljából – a piaci részesedések több tagállambeli alakulását is figyelembe véve – ajánlott megközelítés alapján az említett üzemméretet 20 %-os piaci részesedésben kell megállapítani. Várható, hogy a piacon jelen lévő mobilüzemeltetők törekednek a hatékonyság és a bevételek maximalizálására és így a 20 %-os minimális piaci részesedés elérésére. Amennyiben egy nemzeti szabályozó hatóság bizonyítani tudja, hogy tagállama területén a piaci körülmények ettől eltérő legkisebb gazdaságos üzemméretet indokolnának, úgy e hatóság eltérhet az ajánlott megközelítéstől.
